

Ureja uredniški
odbor — Glavni
in odg. urednik
Jože Štular —
tel. 22-111, lok.
82 — Tisk in
klišejni CP »Go-
renjski tisk«

Sava

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA TOVARNE GUMIJEVIH IZDELKOV SAVA KRANJ

LETO VII. — ŠTEVILKA 20.

Kranj, 17. oktobra 1967

20 let gumarske šole

Letos mineva 20 let, odkar je naše podjetje ustanovilo svojo industrijsko šolo in dom za učence. Šola je v začetku vse do zgraditve lastnega šolskega provizorija na Stari cesti v Kranju, gostovala v tujih prostorih. Pri graditvi provizorija so s prostovoljnimi delom sodelovale vse prve generacije in precej časa žrtvovali za postavitev lastnih prostorov. Zemljišče je bilo prvotno namenjeno za tekstilno šolo, kasneje pa ga je naše podjetje zazidalo in ga do pred kratkim za šolo še uporabljalo. V teh prostorih se je izšolalo skupno 15 generacij.

Z ustanovitvijo šole je podjetje precej pridobilo, saj je tako izšolalo večje število nižjega strokovnega kadra, ki danes v podjetju zavzema različna delovna mesta. Veliko teh absolventov se je kasneje šolalo še na tehnični gumarski šoli v Kranju, nekateri pa se še danes šolajo na višji šoli. Zato lahko trdimo, da je bila šola v veliki meri rezervoar strokovnega kadra, ki je rasel s samo tovarno in tehnološko problematiko.

Ustanovitelske pravice šole od začetka do danes so se menjavale, dokler jih leta 1960/61 ni ponovno prevzelo matično podjetje, ki jih ima še danes. Prav tako se je menjaval vodstveni kader šole, tako da so šolo vodili v tem času:

- tov. Prisljan Fran
- tov. Golob Matija
- tov. Rant Franc
- tov. Balderman Rudolf
- tov. Kocijan Joža

Menjaval se je tudi učni program šole, ki je postal iz leta v leto zahtevnejši. Pouk v šoli je trajal 3 leta. Učenci so imeli pouk vsak dan, in to 4 ure prak-

tičnega in 4 ure teoretičnega pouka. Po končanem šolanju so delali zaključni izpit za gumarja.

V prvi letnik šole leta 1947/48 se je vpisalo skupno 18 učencev, prve zaključne izpite pa je opravilo 13 učencev, in ti so: Beravs Marijan, Bračič Anton, Dolenc Franc, Jereb Maks, Kopač Jože, Kovačič Bruno, Luthar Niko, Stopar Janez, Seško Vinko, Štular Jože, Toplak Jernej, Zakovšek Ivan, Zorko Martin.

Od absolventov prve generacije so nekateri nadaljevali in končali tudi tehnično šolo, in to:

- † Beravs Marjan — kemično šolo v Ljubljani,
- Kopač Jože — gumarsko šolo v Kranju,
- Luthar Niko — gumarsko šolo v Kranju,
- Štular Jože — gumarsko šolo v Kranju,
- Toplak Jernej — gumarsko šolo v Kranju.

Skupno je industrijsko šolo končalo 10 generacij, kar je razvidno iz naslednje razpredelnice. Iz te razpredelnice lahko sklepamo, da je še danes v podjetju skoraj 45 % absolventov, ki so končali to šolo.

Razpredelnica nam pokaže, da vpis v šolo ni bil vsako leto, zato kapacitete šole niso bile povsem izkoriščene. Prav tako lahko ugotovimo, da je šola v začetku usposabljala učence samo za potrebe našega podjetja, zadnja leta svojega obstoja pa večinoma za potrebe drugih gumarskih podjetij v Jugoslaviji, in to:

Rekord — Rakovica, Vulkan — Niš in Tigar — Piro. Sredstva za vzdrževanje je šola zadnja leta dobivala od okrajnega ljudskega odbora Kranj. Ravno v času, ko je šola dosegla precejšnje uspehe in tudi afirmacijo na drugih področjih dela, so se pričele obsežne razprave o nadaljnjem obstoju šole. Vsa gumarska podjetja, razen našega podjetja, so si močno prizadevala, da bi šola nadaljevala z delom v nezmanjšanem obsegu. Zato je bilo več razgovorov, pa tudi delegacije drugih podjetij so bile pri predsedniku Sveta za šolstvo OLO Kranj. Vse to pa ni imelo uspehov in misli o novogradnji šole so bile samo še želja, čeprav je bila lokacija že odobrena in gradbeni načrti v zadnji fazi izdelave. Zato od leta 1959/60 ni bilo več vpisa v šoli in zadnja generacija je končala pouk v šolskem letu 1960/61. V tem letu so končali šolo naslednji učenci: Brenc Konrad, Dinič Slobodan, Đurđaković Slobodan, Ignatović Milenko, Matijašević Mirko, Mitič Radojko, Milačič Bojša, Milanović Vojislav, Milivojevič Miodrag, Mitič Jakov, Mustafič Mite, Pen Rudolf, Petrovič Ivan, Popović Pontelijo, Požek Jurij, Ravčević Đorđe, Spotič Dragoslav, Stanović Božidar in Veselič Anton.

Tehnično gumarsko šolo so iz zadnje gumarske industrijske šole končali: Milivojevič Mile, Požek Jurij in Veselič Anton.

Solanje mladine pa s tem ni prenehalo. Ze leta 1960/61 je bila industrijska šola reorganizirana. Ustanovljen je bil gumarski izobraževalni center, v katerem je delovala tudi poklicna šola z namenom, da se šola tesneje poveže s podjetjem. Zato so bili izdelani posebni učni programi za teoretični in praktični pouk, čas šolanja pa se je skrajšal na 2 leti. Učence po končanem šolanju z zaključnim izpitom dobi poklic poklicnega gumarskega delavca.

Tudi to šolo je končalo že precejšnje število učencev, kar pokaže tabela na 2. strani.

OB DNEVU REPUBLIKE

Cetrt stoletja mineva od ustanovitve antifašističnega sveta narodne osvoboditve Jugoslavije. V najhujših urah svoje zgodovine so imeli narodi naše države dovolj moči in sposobnosti, da so uresničili eno izmed svojih največjih pridobitev.

17. avgusta 1943. leta je bilo Jajce, kdo ve katerikrat že, v partizanskih rokah. Vse do osmega januarja je bilo Jajce glavno mesto nenavadne države. Zgodovina si je izbrala ta kraj, na križišču rek, poti in svetov, da prav tu v istem kraju, do konca izpove resnico. Zgodovini se ni mudilo, pustila je, naj slap šumi polnih 480 let, da spet lahko ponese svojim rekam odmev velikih dogodkov. Tisto, kar je tu propadlo pred 48 desetletji zaradi nemoči, neenotnosti in hlapčevstva, se je prav tu ponovno rodilo zaradi moči, enotnosti in zvestobe samemu sebi. Bosanska država je bila poslednja južnoslovanska državna tvorba, ki je klonila pred tujcem.

Prav tu pa se je tedaj ponovno rodila ta južnoslovanska svoboda in državnost. Tovariš Tito je tedaj dejal: »Danes imamo antifašistični svet narodne osvoboditve Jugoslavije, ki je bil formiran pred letom dni. V tem AVNOJ-u so zastopani vsi narodi Jugoslavije. V njem so zastopani vsi družbeni sloji. Prvikrat v svoji zgodovini pošiljajo naši narodi v ta svoj organ predstavnike, ki so zrastle iz njihove sredine, ki jih oni svobodno volijo in ki jim res popolnoma zaupajo.«

Te besede je Tito izrekel na zgodovinskem II. zasedanju AVNOJ-a. In te besede so prodrle v zavest slehernega, in jasno spoznanje te nove, resnične in prave svobode je hrabilo množice ljudi, trpečih, zaslužjenih, borcev po gozdovih in tiste po taboriščih — v tem so videli uresničitev, za katero so umirali.

Toda slap Plive je šumel dalje. Slap simbol, slap himna, in danes pripoveduje mlajšim, da je treba najti oporo in samemu sebi biti zvest.

Ta veliki zgodovinski datum je podoben plamenici, večni plamenici, ki budi v srcu ljudstva ponos na uresničena dela in vžiga nov ogenj, nove, plemenite težnje nadaljnjih rodov. Zato spomin na to in druga zgodovinska zborovanja, ni samo priložnostni pogled v preteklost in dragoceno pričevanje o njej, temveč je hkrati tudi pogled skozi našo svetlo socialistično stvarnost, na lepšo prihodnost, ki jo gradimo in ki jo želimo čimprej uresničevati za sedanje in prihodnje generacije.

Na takrat postavljenih temeljih je bilo treba utrditi že od teh prvih dni pa skozi minuli dve desetletji mednarodni položaj nove Jugoslavije ter na načelih socializma in samoupravljanja, na temeljih resnične demokracije graditi in razvijati naše nove odnose. Realnost in veličino revolucionarne misli, izražene v zgodovinskih sklepkih I. zasedanja AVNOJ-a sta se docela potrdili v vsem minulemu obdobju. Tudi zdaj, ko uživa Jugoslavija v svetu največji ugled — kot graditelj nove socialistične družbe in kot dosleden borec za mir in enakopravnost med narodi, za miroljubno sodelovanje, — lahko rečemo, da je tudi to rezultat vse naše revolucije, njene kontinuitete, seveda sedaj v drugačnih oblikah, pod vodstvom Komunistične partije od začetka upora in boja naših narodov do zasedanja in sklepov AVNOJA in še naprej, do teh dni.

Pred 50 leti se je znašla ogromna Rusija na zgodovinskem razpotju vsega človeštva. Leninov genij jo je tedaj povedel po novi neizkrčeni poti, ki so jo iskala pokoljenja revolucionarjev vse do tistega petrograjskega oktobra. Ko so plotoni z »Aurore« simbolčno in dejansko vzvalovili Rusijo z Baltika do Tihega oceana, je socializem prešel iz knjig in znanstvenih razmišljanj v realno življenje.

Ob tej priložnosti, proslave 50 obletnice Oktobrske revolucije je bila na obisku v naši tovarni delegacija sovjetskega komiteja za zaščito miru. Delegacija je vodil član predsedstva sovjetskega komiteja za zaščito miru in podpredsednik sovjetske akademije medicinskih znanosti V. Kovanov. V delegaciji sta bila tudi akademik A. Sidorov in glavni urednik revije Dvajseti vek in mir B. Pastulov. S predstavniki organov upravlja-

nja, uprave, podjetja in družbeno-političnih organizacij so se dlje časa zadržali v prijateljskem razgovoru.

Ob tej priložnosti so naši tovarni izročili v spomin kopijo lista Izvestija, v kateri je bil objavljen dekret o miru in vojna obsojena kot najhujši človeški zločin. Poleg časopisa pa so nam podarili tudi kipček V. I. Lenina.

Na pobudo sindikalne organizacije so se 6. novembra zbrali člani DS podjetja, UO in forumov družbenopolitičnih organizacij. Na slavnostni seji je tov. Kocijan obudil spomine na Oktobrsko revolucijo in njen vpliv na NOB v Jugoslaviji.

S slavnostno sejo političnega akta se je tudi Sava pridružila masovnemu praznovanju 50 obletnice obstoja prve socialistične države na svetu — ZSSR.

K dnevnu republike čestitajo vsem članom kolektiva SAVA:

Organi upravljanja družbeno-politične organizacije in uprava

23. in 24. 10. so se v Kranju zbrali poslovodje vseh savskih trgovin iz vse Jugoslavije. Pogovarjali so se o perečih vprašanjih prodaje, zalog in nagrajevanja. Več o tem boste lahko brali v naslednji številki našega glasila, ko bo tov. Stanjko Matevž pripravil poročilo s tega posvetovanja. Na sliki: poslovodje v sejni sobi na stari pošti.

20 let gumarske šole

ing. Fran Prisljan, prvi upravnik GIS

Število izšolanih učencev v industrijski poklicni šoli nam po-

šol. leto	izšolani za poklice										
	štev. usp.	absol. neusp.	odšli iz tovarne še v tovarni	polizd.	pnevm.	preš. cevi	prevl.	kl. jer.	tuja podjetja		
1961/62	32	2	5	29	9	8	8	9	—	—	
1962/63	35	—	2	29	8	7	17	—	3	4	
1963/64	11	3	1	13	—	—	14	—	—	—	
1964/65	34	2	—	36	6	—	9	13	8	—	
1965/66	26	1	—	27	5	12	0	—	10	—	
1966/67	22	5	—	27	6	12	—	—	9	—	
	160	13	8	161	34	39	48	22	8	22	

kaže, da imamo v primerjavi z vsemi zaposlenimi v podjetju samo 13% takih, ki so sistematično spoznavali gumarsko stroko in predmete za poklicno delo. V neposredni proizvodnji pa to število pade na cca 6 — 7%. Menim, da nam obe številki dovolj zgovorno kažeta, da bomo morali v bodoče bolj intenzivno skrbeti za splošno in strokovno usposabljanje članov našega kolektiva, ker se

bomo samo na ta način lahko enakopravno vključili v mednarodno delitev dela. Za obstoj in perspektivo podjetja bomo morali žrtvovati več, ker nam bo to omogočilo lasten obstoj in stalno delovno mesto. To pa so želje nas vseh.

Jasno nam mora biti, da modernizacija zahteva več umskih naporov in več znanja. Tako pripravljene in opremljene na lahko smelo gledamo v lastno in kolektivno bodočnost.

šol. leto	štev. absol.	odšlo iz tov.	še v tov.	umrli	tuje pod.
1949/50	13	4	8	1	—
1950/51	27	12	15	—	—
1951/52	17	9	8	—	—
1953/54	23 ž	10	13	—	—
1954/55	23 ž	12	11	—	—
1956/57	16	5	10	1	1
1957/1958	27	9	18	—	—
1958/59	30	—	2	—	28
1959/60	20	—	2	—	18
1960/61	18	—	5	—	13
	214	61	92	2	59

Po konferenci organizacije ZK

Med sprejetimi dogovori ob reorganizaciji ZK v naši tovarni je tudi tisti, ki velja za tekoče obveščanje o delu organizacije. Dogovor velja za obveščanje članov organizacije ZK in vsega kolektiva o delu oddelkov, sekretariata, konference in njenih komisij.

Ideja o tem je stara nekaj let, le da se posamezniki za to niso dosti zmenili. Upajmo, da je zadnji dogovor resnejši in da so resnejši tudi tisti, ki so ga sprejeli.

Po informaciji o reorganizaciji in novosprejetih oblikah, vam danes posredujemo program dela konference. Predvidoma se bodo člani sestali v januarju in razpravljali o gospodarskem položaju podjetja.

V grobem bi program dela konference zajemal naslednja področja:

— Samoupravni sistem v podjetju, kjer je potrebno pregledati in analizirati sedanjo stopnjo razvoja, pomanjkljivosti, uveljavljanje sprejetih samoupravnih aktov, vlogo strokovnega kadra pri uveljavljanju samouprave, povezanost članov samoupravnih organov s člani kolektiva in obratno, posebej pa vlogo članov ZK pri uveljavljanju in utrjevanju samoupravnega sistema.

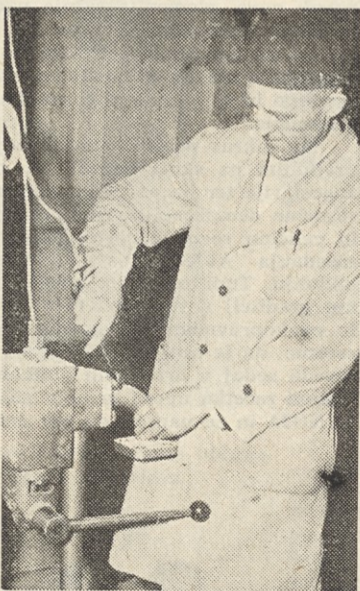
— Gospodarski položaj podjetja v procesu realizacije reforme, kjer je treba prav tako obravnavati predvsem produktivnost in kvaliteto, tehnološko in delovno disciplino, delitev OD, perspektivo razvoja in pripadnost kolektivu.

— Življenjski standard danes in v bodoče, pri čemer je potrebno obravnavati pogoje, ki vplivajo na sam standard, možnosti za povečevanje standarda delovnih ljudi in vlogo subjektivnih sil pri povečevanju standarda.

— Pomen kadrovske politike pri nadaljnjem razvoju podjetja, kjer bi obravnavali načela kadrovske politike, povezanost izobraževanja s kadrovanjem, pogoje za napredovanje perspektivnega in delovnega kadra, javnost kadrovanja in potrebe po lastni vzgoji kadra.

— Informativno politiko in obveščanje članov, pri čemer je potrebno obravnavati uveljavljanje objektivnega obveščanja, strokovne službe in informiranje, oblike obveščanja članov, vlogo in odgovornost uredniškega odbora pri realizaciji informativne politike.

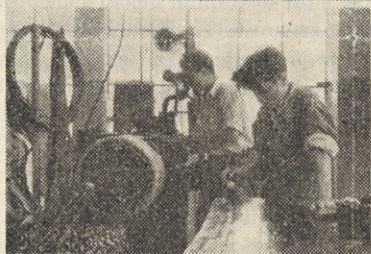
Organizacijo ZK in mladine, kjer je potrebno obravnavati naloge organizacije ZK pri vključevanju delovne mladine v samoupravni mehanizem, vključevanje v org. ZK v obliki sodelovanja z mladino sploh, posebno pa z mlajšimi člani ZK.

Ivan Pintar, sekretar oddelka obrat I

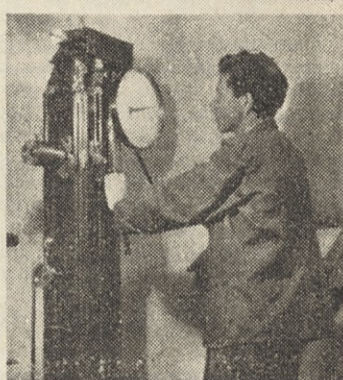
Prejšnji teden je sindikalna podružnica pripravila delovno konferenco. Pogovarjali so se o družbenem standardu naših delavcev, o proizvodnih problemih ter o samoupravnih odnosih.

Več o tem bomo pisali v naslednji številki

Obisk v industrijski gumarski šoli v Kranju

Šola ima 12 učencev, ki so v obdobju od 1949 do 1967 izšli iz šole. Šola ima 12 učencev, ki so v obdobju od 1949 do 1967 izšli iz šole. Šola ima 12 učencev, ki so v obdobju od 1949 do 1967 izšli iz šole.

Tovarna Sava v Kranju vzgaja svoj mladi kader v lastni triletni industrijski šoli. Učenci bivajo v internatu ob vsakem dnevodu, kjer je tudi šolsko poslopje. Uživajo popolnoma brezplačno vso oskrbo. Dopoldne imajo štiri ure praktičnega, popoldne pa prav toliko teoretičnega pouka. Šola sprejema učence v starosti od 14. do 17. let, ki so dovršili popolno sedemletko ali dva razreda gimnazije, v izjemnih primerih tudi učence, ki so vsaj s prav dobrim uspehom dovršili štiri razrede osnovne šole.

Zgoraj: V reviji »Toavriš« 1. VII. 1949

Levo: Dr. Matija Golob, drugi upravnik GIS

Nekaj pokazateljev iz letnega poročila obratne ambulante

Že ob letnem poročilu o delu naše obratne ambulante smo sklenili, da za eno prihodnjih števil pripravimo za naše bralce povzetek iz tega. Prepričani smo bili, da nam bo to tudi uspelo, toda kot vidite, ni. Razlog je izključno v tem, da so delavci v tej enoti preobloženi z delom. Ko smo se te dni ponovno pogovarjali o tem, smo ugotovljali, da podatki nikakor niso zastareli, zato nam je dr. Jaka Vadrjal pripravil naslednji sestavek. Z njim vas želimo informirati o najvažnejšem iz dela OA in o problematiki na področju zdravljenja in preprečevanja bolezni.

Obratna ambulanta se pri svojem delu drži načela: enotna medicina, to je nedeljivost zdravljenja in preprečevanja bolezni.

Zaradi stalnega naraščanja števila zaposlenih moramo v obratni ambulanti pretežni del delovnega časa posvetiti kurativi — zdravljenju, manj pa preventivi — preprečevanju bolezni. Zdravljenje nam vzame skoraj 80 % časa, medtem ko moramo preprečeva-

nje bolezni omejiti le na najnujnejše probleme. Podatki o delu zdravnika v naši ambulanti dokazujejo, da le-ta opravi 9.339 zdravniških storitev letno. Po normativih komisije medobčinskega zdravstvenega centra pa pride na polni delovni čas enega zdravnika največ 10.000 storitev letno.

Ta primerjava tudi potrjuje, da se bodo razmere bistveno spremenile, ko bomo dokončno nastavili še eno zdravniško ekipo. Pri analiziranju podatkov o zdravljenju pri nas smo prišli do zelo zanimivih zaključkov. Oglejmo si število vseh obolelih delo-

— brez porodnic — Primerjamo z leti 1964 in 1965.

Tabelo bomo objavili v naslednji številki.

Ti podatki kažejo, da število izgubljenih delovnih dni ne narašča, trenutno zelo upada.

Tabelo bomo objavili v naslednji številki.

Ti podatki jasno dokazujejo — posebno, če jih primerjamo s porastom števila zaposlenih — da število izgubljenih dni zaradi bolezni upada. Čeprav s temi uspehi ne smemo biti zadovoljni, pa so nam vzpodbuda za nadaljnje

Tabela III: Gibanje bolezni — posamezne grupe obolenj

	Index %		izg. del. dni	
	1964	1965	1964	1965
a) obolenja dihal	80.—	89.5	89.—	84.8
b) obolenja kosti in gibal	106.—	73.7	171.—	104.7
c) obolenja prebavil in jeter	114.—	87.3	121.—	133.5
d) poškodbe na delu	128.—	98.2	129.—	87.4
e) poškodbe izven dela	149.—	115.4	153.—	124.3

Namenoma smo navedli te skupine obolenj, ker nam te predstavljajo več kot 50 % vseh obolenj. Podrobna analiza posameznih grup obolenj.

1. Obolenja dihal kažejo očitno upadanje — posebno se to vidi iz števila izgubljenih delovnih dni. K temu uspehu je delno pripomoglo zaščitno cepljenje proti gripi, delno pa ugodnejši delovni pogoji.

2. Obolenja kosti in gibal polagoma, toda neustavljivo naraščajo. Posebno zaskrbujoče je število izgubljenih delovnih dni in povprečna doba zdravljenja. Ta se je povečala za 42 %. Ko analiziramo vzroke teh pojavov, vidimo, da so tu v ve-

(Nadaljevanje na 4. strani)

IN MEMORIAM

Cirilu Omanu

Spet je smrt neusmiljeno posegla v naše vrste.

Medtem ko nas je večina pripravljala šopke rož za grobove svojih dragih, je vest o nenadni smrti našega sodelavca prodirala od enega do drugega. Od znanca do znanca.

Tisti najbližji so še isti večer odšli na njegov dom, kjer je tovariš Ciril ležal na mrtvaškem odru.

Tovariš Ciril je bil dolgo med nami. Tako ali drugače smo ga vsi poznali. Večina nas je tudi vedela za njegovo neozdravljivo bolezen, ki ga je počasi, a neusmiljeno razjedala. Ko smo se srečevali pred njegovim domom, mu je še vsakdo izrekel vzpodbudno besedo, dal kanček upanja. Toda sam je vedel, da to ni res. Pa vendar je bil hvaležen — kot otrok — za pozornost, za zaupanje in za prijateljstvo.

Morda pa je tudi sam še upal, da se bo vrnil med svoje delavce, stroje, v svojo enoto. Ko sva zadnjič osebno govorila, mi je dejal, da se vse prevečkrat ozira na tovarniški dimnik, na tovarno. V njej je preživel 25 let, koliko pa je bil v tovarni izven delovnega časa, pa ni nihče izmeril. Morda še nadaljnjih deset let. Zrasel je s tovarno, jo gradil in dograjeval. Bil je njen otrok, delavec, sin — človek.

Kot je v zadnjem času pogrešal to okolje, ga bo okolje pogrešalo. Kajti bil je del celote, bil je tisto, kar v tovarni ne sme manjkati — mojster svojega dela, človek, revolucionar.

Ciril Oman se je rodil 1923. leta v Bobovku pri Kranju. Leta 1940 pa je že med mladimi delavci v naši tovarni. Kot sedemnajstleten je začel v premazovalnici pri gumiranju blaga.

Leta 1942 so ga vpoklicali v nemško vojsko, toda leto dni kasneje jo je že odslužil. Odslužil tako, da je s kompletno opremo odšel v partizane.

Zaradi hrabrosti in iznajdljivosti je kmalu napredoval v deseterja, nato v vodnika, ob koncu NOB pa je bil že podporočnik.

Po demobilizaciji leta 1946 ga spet srečamo v naši tovarni, tokrat izkušenega moža.

Najprej je delal kot konfekcioner transportnih trakov, nato je bil postavljen na istem delovnem mestu za delovodja. Leta 1948 je bil poslan na specializacijo v CSSR, po vrnitvi je prevzel vodstvo delovne enote premazovalnica in prevleke valjev. Na tem delovnem mestu je bil do leta 1956, ko je bil imenovan za vodjo novozgrajene valjarne II. Tu je ostal do svoje bolezni, ki ga je priklenila na posteljo.

Se predno je tov. Ciril odšel v vojsko, je bil povezan z znanim gorenjskim partizanom Stanetom Toplakom. Leta mu je dal tudi prve predstave o narodnoosvobodilnem gibanju.

1944. leta je bil v partizanih sprejet v KP in ostal vseskozi njen zvest in deloven član.

Po osvoboditvi je v KP opravljal razne vodilne funkcije, med drugim je bil sekretar TKZK, sekretar osnovnih organizacij in predsednik raznih komisij.

Ob uveljavljanju samoupravljanja ga najdemo v prvih vrstah kot odločnega borca za nadaljnje uveljavljanje delavskih pravic. Prav zato ga je kolektiv izvolil za predsednika DS, UO, bil je predsednik organizacije ZB, letos pa tudi član občinskega sveta ZB.

Za zasluge je bil tovariš Ciril odlikovan z ordenom za hrabrost, z medaljo za hrabrost, z medaljo dela in z medaljo za vojaške vrline.

Le redki med nami so vse vedeli o njem. Bil je preskromen, da bi sebe postavil v ospredje. Delo mu je bilo vse.

Z nagubanim čelom je razmišljal, kako delati več in bolje. Malokrat je prosil pomoči, če pa jo je, je bila res nujna. Med delavci je bil znan kot strog, a human človek. Znal se je s človekom pogovarjati, znal je pomagati. Tudi sam je prijel za delo, če so bile kje težave.

Slava njegovemu spominu!

Valjarna — ključna delovna enota naše tovarne

Valjarna je srce naše tovarne, so nam pravili starejši delavci in instruktorji. Ali je to res? V zadnjem času tega ne poudarjamo. Res pa je, da delavci valjarne z mešanjem zmesi, kalandriranjem in vlečenjem protektorja — opravljajo najvažnejše delovne in tehnološke operacije v naši proizvodnji. Več kot tri četrtine vseh naših izdelkov gre skozi to delovno enoto in njihovo kvalitetno delo vpliva in je osnova za uspešno delo vseh ostalih delovnih enot. Zato je pomenu in po vrednosti sredstev gornja trditev osnovana. Zdi pa se mi, da premalo pišemo o tej delovni enoti, o delavcih pri mikserju, dvo in trovaljčnih. Semtertja sicer zasledimo vest o tem, vendar to ni dovolj.

Zdi se mi, da delovne enote pogosto ocenjujemo le skozi suhoparne številke — o doseženi proizvodnji, o kvaliteti in podobno.

Ceprav ti podatki veliko povedo, pa ne povedo tega, koliko naporov in truda je bilo potrebno, da je bila dosežena planirana proizvod-

nja in kvaliteta. Novi in izpopolnjeni stroji še niso dovolj, ob njih stoji delavec in od njega je predvsem odvisno, kakšna bo kvaliteta in kolikšna količina. Zaradi neredne dobave surovin, pogostega spreminjanja tehnoloških postopkov in ostalih nerešenih vprašanj je bilo delo v valjarni vedno še toliko bolj zahtevno in težavno.

Po preselitvi prvih strojev leta 1956 je na Gašteju pričela z delom prva skupina delavcev valjarne II. Iz utemeljenih prostorov in z izrabljenimi stroji je začela rasti nova valjarna. Nova bi morda dali v narekovaje, kajti danes je morda ne bi več tako označili.

Se pet let po preselitvi je bilo v valjarni II 86 delavcev, danes jih je še enkrat toliko. Vrednost strojev in orodij se je od leta 1961 do danes povečala za 4-krat. Tako povečanje pa zahteva povečanje znanja in skrbnosti, kajti z nepazljivostjo povzročena škoda je lahko mnogo večja kot nekdanj. Na primer: v letu 1966 smo naredili 700-krat več avtoplaščev kot

leta 1957, protektor, gumiran kord in ostale zmesi za ta izdelek pa gredo skozi valjarno.

Poleg tega pa se v valjarni meša dvesto, tristo vrst zmesi. Zapletene tehnološke operacije, delo v prostih sobotah, nedeljah. Vse gre skozi roke 130 delavcev, tistih za stroji in tistih v sestavljalnici skupno z izmenskimi delovodji in vodjo delovne enote.

Polno je še težav, dosti pomanjkljivosti, vsak dan nastajajo problemi pri sestavljanju zmesi, pri mešanju in drugod. Toda požrtvovalno in trdo delo rešuje tudi to.

Blizu valjarne II, ki je bila svojčas nova, raste danes nova, avtomatizirana valjarna. V njej bodo stroji, ki bodo zahtevali mnogo manj fizičnih naporov kot zdaj, delo bo bolj organizirano. Ko gledamo rast valjarne, pa ne smemo pozabiti, da je velik del sredstev zanjo prispeval ob enem s celim kolektivom tudi kolektiv stare valjarne.

JOŽE STULAR

Po konferenci organizacije ZK

(Nadaljevanje z 2. strani)

— Idejno politične naloge organizacije ZK, kjer bi prvenstveno morali razpravljati o odnosu komunistov do lastne organizacije, o idejnem izpopolnjevanju članov organizacije, o demokratičnem centralizmu, o delovanju in vlogi komunistov v posameznih organih in organizacijah, o delovanju komunistov na delovnem mestu.

To je res samo v grobem prikazan program dela, ki daje vsem komunistom orientacijo, kam je potrebno usmeriti sile, da bi bile razprave na konferenci objektivne, stvarne in perspektivne.

Rezultati pa bodo odvisni od zavzetosti, prizadevnosti in odkritosti vseh članov ZK v podjetju, kakor tudi od ostalih članov kolektiva, ker nam mora biti vsem popolnoma razumljivo, da so interesi enaki. Vsi moramo skrbeti in pomagati pri reševanju težav, ker s tem postavljamo trdne temelje kolektivu in posamezniku.

JOŽE KOCIJAN

Sindikalne športne igre —

NAMIZNI TENIS

Pred kratkim so bile v prostorih osnovne šole Simon Jenko v Kranju sindikalne športne igre v namiznem tenisu. Na tem tekmovanju je nastopila tudi ekipa Save.

V prvem tekmovanju je ekipa Save zasedla prvo mesto in s tem osvojila naslov prvaka športnih iger. S tem smo dokazali, da smo v tej panogi res skoraj najboljši, kljub temu, da so za druge ekipe igrali znani igralci Triglava. Sodelovale so 3 ekipe kranjskih sindikalnih podružnic. Ker je organizator menil, da je sodelovalo premajhno število ekip, je sklenil, da bo tekmovanje razveljavil in ponovno organiziral z željo, da sodeluje večje število ekip. Zato je poklical predstavnike sindikalnih podružnic za namizni tenis, ter predlagal novo izvedbo tekmovanja s tremi igralci. Sklenili smo tudi, da bo tekmovanje potekalo pod pogojem, da sodeluje najmanj šest ekip. Če pa takega števila ekip ne bo, pa veljajo prejšnji rezultati.

Na tekmovanje pa so prišle le štiri ekipe, vendar je predstavnik sindikalnega sveta dejal, da bo tekmovanje potekalo.

V drugem srečanju smo zasedli tretje mesto, saj nismo imeli volje do igranja. Za Savo so nastopili: Lutar Avgust, Tone Korenjak in Lojze Štefanec.

Na koncu se sprašujem, kakšna je to organizacija tekmovanja in ravnanje njenih posameznih članov, da ne upoštevajo sklepov sindikalnega sveta. Ali so potem taki sklepi sploh potrebni?

LOJZE ŠTEFANEC

ZAKLJUČKI mladinske konference

Z redne letne konference mladinske organizacije Sava, ki je bila 8. oktobra 1967, je komisija za zaključke na osnovi poročila, uvoda v razpravo in razprave same izoblikovala naslednje zaključke:

1. Nqv tovarniški komite ZMS naj se sestavi tako, da bo vsak član sprejeto funkcijo prevzel in opravljal z veseljem. Za nedelavnost posameznika, komisije ali celotnega komiteja naj sleherni član TK čuti odgovornost pred mladino, ki ga je izvolila.

2. Še večjo skrb naj komite posveti kulturno-prosvetnemu in športno rekreacijskemu delu, ker je mladina za ti dve področji najbolj zainteresirana. V bodoče pa bo moral komite več delati na ideološkem področju, da bo zainteresiral in vzgajal mladino po načelih mladinske organizacije. Poglobiti bo treba delo in smisel ideološke komisije, da bo vsak mladinec sposoben sprejeti mandat v kateremkoli samoupravnem organu ali družbeno-politični organizaciji.

3. KMP naj poskrbi za svoje delo. V njem naj delajo tisti mladinci, ki bodo tesno sodelovali med proizvodnimi in strokovnimi delavci ter bodo posredovali predloge za izboljšave in racionalizacije — ki pa jih ni malo — proizvodnih delavcev ustreznim službam in obratno. Z ustrezno službo bo KMP pripravil izdelovanje reklamnih izdelkov.

4. Komite naj usmeri svoje delo na proizvodne aktivne. Posamezni odbori naj skrbijo za to, da bo komite informiran o delu aktivov ter da bo lahko hitro in ustrezno ukrepal ter reševal problematiko. Zapisniki sej naj bodo redno izobešeni na oglasni deski ZMS, zapisniki aktivov pa na deskah delovnih enot. Tako bo lahko sleherni član — mladinec informiran o delu komiteja in aktiva.

5. Komite, aktivni in komisije naj izdelajo program dela, ki naj gre v širšo razpravo. Program naj bo tak, da se ga bo dalo čim več realizirati. Naj se ne delajo obširni in nemogoči programi, saj bodo s tem izgubili voljo do dela nekateri, morda delavni in aktivni člani. Smernice dela se črpajo iz letne konference in vsklajajo s smernicami ostalih družbeno-političnih organizacij ter samoupravnih organov.

6. Mladina in ZK bosta najlažje sodelovala preko ideoloških komisij, ki naj skupno delata na idejno-izobraževalnem področju. Tako bo dosežen dvojni uspeh: mladina bo dobila v svoje vrste več aktivistov, ZK pa v svoje vrste novo revolucionarno članstvo, ki bo dalo nove ideje, ki jih morda danes ni opazili.

7. Mladina se mora bolj vključevati v samoupravne organe, bolj sodelovati na sestankih delovnih enot in bolj izražati svoje mnenje. To še posebno sedaj, ko smo stopili v sodelovanje s Semperitom. Prav mladi morajo dokazati, da smo za to sposobni. Kvaliteta in disciplina dela naj bo na nivoju svetovnega delovnega procesa.

8. Referent za sodelovanje med zunanjimi aktivni naj si izdela poseben program sodelovanja. Predstavniki aktivov iz drugih kolektivov so želeli več sodelovanja na kulturnem in športnem področju. Zato naj referent vskladi svoj program z ustrezno komisijo pri TK ZMS in športno-rekreacijsko komisijo pri sindikatu.

Mladinke in mladinci na eni svojih prejšnjih konferenc ▲

Nekaj pokazateljev ...

(Nadaljevanje z 2. strani)
liki meri krivi delovni pogoji. Znano nam je, da je mehanizacija v našem podjetju kljub velikim prizadevanjem še nezadostna. Tudi organizacija dela in transport nista povsod idealna (ta tri vprašanja bom obravnaval v enem naslednjih sestavkov). Če temu dodamo, da precej naših ljudi dela še v svojem prostem času, nam je pojav razumljiv.

cialni problem, a se ravno tako nanaša posredno na produktivnost. Eden teh vzrokov je npr. v graditvi stanovanj. Skoraj 60% tistih, ki si gradijo hiše, boluje na prebavnih motnjah, če ne na ulkusu. To je še bolj razumljivo, če analiziramo, kdo gradi hišo in kako. Zato v celoti pozdravljamo sklep samoupravnih organov o združni gradnji stanovanj. Obstaja seveda še niz drugih vzro-

▲ Avtor sestavka: dr. Jaka Vadnjak

Vemo, da urejamo v našem podjetju modernejši transport. Vendar podatki o obolenju kosti in gibal kažejo, da je naša odločitev pravilna, da pa je potrebno, da ustrezne strokovne službe še hitreje poskrbe za dokončno ureditev teh vprašanj.
3. Obolenja prebavil in jeter — V tej skupini moramo vedno biti pripravljeni na določeno mihanje. Kljub temu ne smemo zanemariti čedalje večjega števila ulkusnih obolenj. To nam predstavlja morda bolj so-

kov, vendar je vzrok, ki smo ga navedli, eden od perečih.
Navedli smo le en vzrok — gotovo najbolj resen — za to vrsto obolenj. Seveda je še vrsta drugih, toda manj vplivnih.
4. Poškodbe pri delu — ugotavljamo, da se spleča investirati tudi tam, kjer to ni neposredna investicija v produkcijo. Podatki kažejo, da število poškodb pada, posebno če upoštevamo dejstvo, da število zaposlenih raste. S tem seveda ni rečeno, da smo dosegli s tehnično za-

ščito vse, kar se doseči da, kajti najboljša zaščita je dobra organizacija dela ter prava izbira delavca na določenem delovnem mestu.

5. Poškodbe izven dela — ta problem postaja iz leta v leto hujši in vsi mu bomo morali posvetiti kar največ pozornosti. Te poškodbe predstavljajo namreč 15,3% od skupnega števila izgubljenih delovnih dni.

Morda je tu bolj zaskrbljujoče naglo naraščanje števila poškodb kot pa skupno število poškodb in pa število izgubljenih delovnih dni. Krivulja porasta števila poškodb in števila izgubljenih delovnih dni je zelo strma, kakor je to opaziti v zadnjih letih.

Navedli smo nekaj analitičnih podatkov iz našega letnega poročila za 1966, ki bi nam morali biti vodilo pri nadaljnjem delu.

JAKA VADNJAK

V naslednji številki:
PREVENTIVA

Za današnjo nagradno skandinavsko križanko razpisujemo naslednje nagrade:

1. 5.000 SD
2. 4.000 SD
3. 3.000 SD
- 4.—5. 1.000 SD

Rešitve pošljite v uredništvo do 5. decembra 1967.

POPRAVEK

V zadnji, to je v 19. številki našega glasila smo objavili delovni koledar za zadnje tri mesece in zraven komentar.

Napisali smo, da bomo v mesecu decembru prosti tri sobote.

Pravilno pa je, kakor je razvidno tudi iz samega koledarja, da bomo prosti 4 sobote in ne 3.

Torej v decembru smo vse sobote, razen 9. decembra, prosti!

OB DNEVU MRTVIH

Prvi november je najbolj žalosten dan v letu. Takrat se spomni- mo umrlih znancev in borcev partizanov, ki so padli za našo svobodo.

Učenci našega razreda smo odšli v Prešernov gaj. Tam smo se ustavili pred spomenikom bazoviških žrtev. Okrasili smo ga s cvetjem, prižgali smo svečke. Tovarišica nam je spregovorila o junaški smrti primorskih fantov. Mi pionirji smo zapeli Bazoviško pesem in recitali več pesmi o padlih junakih.

Nato smo odšli na Prešernov grob in počastili njegov spomin s kratko žalno svečanostjo.

Svoj pohod smo nadaljevali pred tovarno Savo. Tam je spomin- ska plošča z napisi padlih borcev iz tovarne. Nemo smo prižgali sveče. Rahli plamenčki lučic so se dvigali v višave. Tišino so zmotili naši glasovi petja. Zapeli smo nekaj žalostink in recitali več pesmic o padlih borcih, mrtvih kurirjih in zapuščenih gomilah po gozdovih. Za pozornost se nam je lepo zahvalil predstavnik delovnega kolektiva.

JASNA ERZNOZNIK,
pionirka 3. a razreda osn. šole
France Prešeren

Zahvala

Ob mnogo prerani izgubi mojega moža Cirila se zahvalju- jem vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti. Zahvalju- jem se za vse cvetje in vence, posebno pa se zahvaljujem družbenim organizacijam in organom upravljanja za pomoč, ki so nam jo nudili ob pogrebu.

Milka Oman

	NAPLAČILO GARNER POLEK	IS. ZAIM. BOZAN	SOROB- NIK	KVNICA VPIŠI ELN	PESNITEV	ITAL. REKA PREVOZ SERBIJ.	ČEZ -- IM STRAN	VRSTA OLTA	SMUČ. SLOV. LIQA	IGRA NAVLE KA	PRIPOM. ZA GLEJANJE KRAJ PRI OPATJI	
	SLAVN. SVOBODA TUJE INE	CIRIL HITER	INKOV DEL SOBE	NATAKAR LJURO	MERA KNAP	BENEK HIRA	ORANJE ALUMINI	ČRKA UMETNIK	DRVA AVIO ŠPORT	PRISLOV GORA	TUJA REKA TATVINA	
AKO INVEST	ODSTRANI- TEV	ALJO BOKS. KATEG.	BOROVO LEV	VABUH. OGNJE TOVARIŠ	OKLOPNO VOZILO PRIJATEL (TUT.)	HABA ZATE- DALEC STAT. ANGL PIRO	RANO- CEL- NIK	STANE ALENKA KALAN	SESRICA (SERBOU. AVA BARNER)	OTTO VOGELL OPHČEJE	OTTO VOGELL OPHČEJE	
KRISTINA VINO LJUBEK	MESTO V KAMNJI	KALIJ OTROK. ZORANN.	VPIŠI NTU LAPIN	MARIKA ZASLON	TUJA UT. MERA RIBA	RAKO- VICA	STANE ALENKA KALAN	SESRICA (SERBOU. AVA BARNER)	AMPER OJNICE POLJSKI NOVEE	TUJ PRELOG	TUJ PRELOG	
KNJIN TAJE IZVRŠNI KONITE	VPIŠI TELBAH TOVARNA TEHNIK	SANOGI. MESTO V TURČIJI	TOVAR- PE- RILA	OPRAVILO INDUSTR. RASTLINA	YDOL- BINA JUBITA	SLUŽBA KAKOV. OBREDA	VIBE RATKO BERELJAN	VLAĐIMIR ILJIČ SOJEL.(VERA)	VOJAE. POKRIV. KLUB	AVTOH. OZNAKA KRANJA	AVTOH. OZNAKA KRANJA	
SKUPINA SINBIK. OŠBOR	JAREK PREKOP VELENJE	PRISLOV PORTO	DANES ZVEČER PONOČI	OBDOBJE KAEV. OŠLEK	ŠTEVILO KAZAL. ZAIMEN	KATRAN GRANIT.	SLIKA V KOTU	ŠTEVILO KAZAL. ZAIMEN	AVTOH. OZNAKA KRANJA	AVTOH. OZNAKA KRANJA	AVTOH. OZNAKA KRANJA	
VINA R	SKUPINA SINBIK. OŠBOR	PRISLOV PORTO	DANES ZVEČER PONOČI	OBDOBJE KAEV. OŠLEK	ŠTEVILO KAZAL. ZAIMEN	KATRAN GRANIT.	SLIKA V KOTU	ŠTEVILO KAZAL. ZAIMEN	AVTOH. OZNAKA KRANJA	AVTOH. OZNAKA KRANJA	AVTOH. OZNAKA KRANJA	